

његовим односима, према тијелима законодавне, извршне и судске власти, буде и уставноправно и фактички осигурана његова организацијска и функционална неовисност и да сва тијела власти у Босни и Херцеговини проводе одлуке Уставног суда БиХ, и то без обзира на то какво интересно или вриједносно стајалиште имају о појединој одлуци. Само на тај начин, Уставни суд БиХ ће се моћи потпуно укључити у сувремене еуропске, па и свјетске трендове уставносудске заштите и дати свој пуни допринос уставно-правном развоју Босне и Херцеговине и ефикасној заштити људских права.

У постојећим околностима, нужна би била и отворенија активна улога Уставног суда БиХ у уједначавању судске праксе како би се остварила правна сигурност и једнакост грађана БиХ пред законом.

Уставни суд БиХ, дакако, не треба бити само арбитар у сукобима о уставности, већ и активни носитељ њезинога остваривања, те и сам судјеловати у отклањању узрока и појава протууставности аката. У томе се смислу може размишљати о могућности да сам Суд покреће поступке (тзв. поступак *ex officio*), али и могућности давања иницијативе другим субјектима (тзв. *actio popularis*), какве су нпр. и данас предвиђене у Републици Србији и Републици Хрватској. На овај би се начин Уставни суд БиХ могао кретати и изван постављеног захтјева.

С обзиром на тренд повећања броја предмета, нужно је и позорно размотрити питање како пронаћи равнотежу између ефикасне заштите Уставом зајамчених људских права у појединачним (конкретним) случајевима, и омогућавања Уставном суду БиХ ефикасног обављања његове темељне уставне задаће.

Тренутачно стање у државама у транзицији, укључујући и БиХ, узроком је бројним проблемима с којима се органи уставне контроле тих земаља сусрећу. Један од најочитијих примјера јесте непоштивање одлука уставних судова.

Иако похвална интенција законодавца у БиХ да извршење ових одлука осигура кроз казнено законодавство, препознајући на тај начин њихов непријепоран значај у заштити индивидуалних и друштвених добара и вриједности, уочава се да је овај механизам остао без значајнијег учинка на пољу извршења одлука Уставног суда БиХ и санкционирања особа одговорних за њихово извршење, укључујући ту и заступнике законодавне власти.

Закључила бих са сљедећим: Извршење одлука судова, па и Уставног суда БиХ, није само правно питање, него је и друштвено-политички проблем. Ауторитет и улога Суда овисе првенствено о спремности, не само релевантних државних органа, већ и цјелокупне друштвене заједнице да прихвати и проведе одлуке Суда. На овом питању се провјерава однос суда и заједнице и уопће морално-политичка страна, како уставности и законитости, тако и судских одлука.